

Protokół

20. posiedzenia, I. sesyi, IX. peryodu Sejmu galicyjskiego z dnia 17. października 1908.

Początek o godzinie 10 minut 40 przed południem.

Przewodniczący: Marszałek krajowy JE. Stanisław hr. Badeni.

Sekretarze: Mieczysław Urbański, Stanisław Henryk hr. Badeni. Jan Wasung, Zacharyasz Skwarko.

Obecnych posłów 121.

Ze strony Rządu: c. k. Wiceprezydent Namiestnictwa Włodzimierz hr. Łoś.

Marszałek konstatuje dostateczną ilość posłów i otwiera posiedzenie.

Marszałek oznajmia, iż protokół 18. posiedzenia uważa za przyjęty, gdyż nie wniesiono przeciw niemu żadnych zarzutów; protokół 19. posiedzenia złożony jest w biurze sejmowem do przejrzenia.

Sekretarz p. St. H. hr. Badeni odczytuje spis petycyj wniesionych po dzień 17. października 1908 roku, które przydzielono następującym komisjom, a mianowicie:

Wydziałowi krajowemu: L. s. 2558 do 2567, 2569, 2573, 2576, 2590—2597, 2600, 2640, 2641.

Komisji szkolnej: L. s. 2568, 2570, 2571, 2598, 2599.

Komisji gminnej: L. s. 2610, 2615 do 2622.

Komisji administracyjnej: L. s. 2555, 2577—2579, 2609, 2614.

Komisji gosp. kraj.: L. s. 2574, 2575, 2607, 2613.

Komisji drogowej: L. s. 2606, 2608.

Komisji kolejowej: L. s. 2611.

Komisji wodnej: L. s. 2580.

Po odczytaniu petycyi L. s. 2558 Bursy św. Jadwigi w Dębicy o subwencyę Marszałek udziela głosu p. Jedynekowi.

P. Jedynek nieobecny w Izbie.

Sekretarz p. St. H. hr. Badeni odczytuje spis dalszych petycyi, które przydzielono odnośnym komisjom jak wyżej.

Po odczytaniu petycyi L. s. 2609 Zjazdu dyaków o unormowanie plac przemawia p. Senyk, popierając tę petycyę.

Sekretarz p. St. H. hr. Badeni odczytuje spis dalszych petycyi, które przydzielono odnośnym komisjom jak wyżej.

Po odczytaniu petycyi L. s. 2610 mieszkańców przedmieścia „Zadwórna“ w Drohobyczu o niedopuszczenie do sprzedaży łąki gminnej przemawia p. Dudykiewicz, popierając tę petycę.

Sekretarz p. St. H. hr. Badeni odczytuje spis dalszych petycyi, które przydzielono odnośnym komisjom jak wyżej.

Marszałek udziela głosu p. Komisarzowi rządowemu celem odpowiedzi na interpelacye.

Przemawia p. Komisarz rządowy c. k. wiceprezydent Namiestnictwa Włodzimierz hr. Łoś i odpowiada na interpelacye:

pp. Battaglii i tow., Lewickiego i tow. z dnia 30. września 1908, Stapińskiego i tow. z dnia 8. października 1908 w sprawie krwawych zajęć we Lwowie dnia 27. września 1908.

Marszałek udziela głosu p. Rayskiemu.

Przemawia p. Rayski jako przewodniczący komisji szkolnej i odpowiada na wystosowane doń na poprzednim posiedzeniu przez p. Oleśnickiego zapytanie w sprawie załatwienia przez komisję szkolną wniosków posłów ruskich o zmianę ustawy z r. 1867 i utworzenia kilku gimnazyów z językiem wykładowym ruskim.

Izba przystępuje do porządku dziennego, którego pierwszym punktem jest:

Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie zezwolenia Reprezentacji powiatowej w Przemyslanach na zaciągnięcie pożyczki w kwocie 68.400 K. na pokrycie jednej trzeciej części kosztów budowy dojazdów kolejowych w powiecie przemysłańskim do linii kolejowej Lwów-Podhajce.

Sprawozdawca p. Wereszczyński wnosi na przekazanie tego przedłożenia komisji administracyjnej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie petycyi gminy m. Lwowa o zmianę §. 21. ustawy budowniczey dla miasta Lwowa z 21. kwietnia 1882 Dz. u. kr. Nr. 31.

Sprawozdawca p. Wereszczyński wnosi o przekazanie tego przedłożenia komisji gminnej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego o zamknięciu rachnków fundacyi Stanisława hr. Skarbka za rok 1906 i 1907.

Sprawozdawca p. Wereszczyński wnosi o przekazanie tego przedłożenia komisji budżetowej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie zezwolenia gminie Sieniawa (powiat Jarosław) na pobór podwyższonych opłat gminnych od napojów spirytusowych i piwa.

Sprawozdawca p. Wereszczyński odczytuje sprawozdanie Wydziału krajowego, zakończone projektem następującej ustawy:

U s t a w a

z dnia o zezwoleniu gminie Sieniawa (powiat Jarosław) na pobór opłat gminnych od napojów spirytusowych i piwa.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Art. I.

Gminie Sieniawa (powiat Jarosław) zezwala się pobierać od wejścia w życie niniejszej ustawy przez lat dziesięć opłaty gminne od niżej poszczególnionych napojów dla miejscowej konsumpcyi przeznaczonych, według następującej taryfy:

1) Od jednego litra stustopniowego spirytusu, dającego się oznaczyć stustopniowym alkoholometrem, po 16 hal., czyli od jednego hektolitra stustopniowego spirytusu po 16 K.

2) Od jednego hektolitra słodzonych napojów spirytusowych, w których zawartość alkoholu nie da się oznaczyć stustopniowym alkoholometrem, jako to: araku, rumu, koniaku, poncezowej esencji, likieru, śliwownicy i rozolisu po 11 K., czyli od jednego litra po 11 hal.

3) Od jednego hektolitra piwa po 3 K 40 hal.

Art. II.

Okręg poborowy stanowi gmina Sieniawa

Ta opłata ciąży tylko na konsumpcyi miejscowej w obrębie gminy, nie można niu obciążać produkcyi ani obrotu handlowego.

Art. IV.

Od opłaty tej ma być wolną wódka w tych wszystkich wypadkach, w których po myśli §. 6. ces. rozp. z 17. lipca 1899 Dz. p. p. Nr. 120 część II. wolną jest od państwowej opłaty konsumpcyjnej.

Art. V.

Bliższe postanowienia co do sposobu poboru tych opłat wyda w drodze administracyjnej c. k. Namiestnictwa w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

Art. VI.

Dzierżawa dochodu z tych opłat ma być złączoną po koniec r. 1910 z dzierżawą

prawa propinacyi w Sieniawie, a dla przeprowadzenia tej dzierżawy obowiązana jest gmina po koniec r. 1910 zgodnie porozumieć się z c. k. Dyrekcyą galic. funduszu propinacyjnego, względnie z dzierżawcą prawa propinacyi w Sieniawie.

Art. VII.

Z dniem wejścia w życie niniejszej ustawy traci moc obowiązującą ustawa z dnia 14. lipca 1898 Dz. u. kr. Nr. 67.

Art. VIII.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda, Izba przystępuje więc do rozprawy szczegółowej.

Sprawozdawca wnosi przyjęcie tej ustawy en bloc.

Izba uchwała przyjęcie powyższej ustawy en bloc, poczem w oddzielnem głosowaniu uchwała cały projekt ustawy en bloc.

Uchwaliwszy następnie na wniosek sprawozdawcy przystąpić do trzeciego czytania, uchwała Izba powyższy projekt ustawy w trzeciem czytaniu bez czytania.

Następuje:

Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie zezwolenia gminie miasta Wadowice na pobór opłat gminnych od napojów spirytusowych, piwa, miodu, maliniaku, wiśniaku, dereniaku lub innych przetworów owocowych, alkohol zawierających.

Sprawozdawca p. Wereszczyński odczytuje sprawozdanie Wydziału krajowego, zakończone projektem następującej ustawy:

U s t a w a

z dnia o zezwoleniu gminie miasta Wadowice na pobór opłat gminnych od napojów spirytusowych, piwa, miodu, wiśniaku, maliniaku, dereniaku lub innych przetworów owocowych, alkohol zawierających.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkim Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Art. I.

Gminie miasta Wadowice zezwala się pobierać od wejścia w życie niniejszej ustawy przez lat dziesięć opłaty gminne od niżej poszczególnionych napojów dla miejscowej konsumeyi przeznaczonych według następującej taryfy:

1) Od jednego hektolitra napojów spirytusowych, jak: wódki, okowity, araku, rumu, koniaku, poncezowej esencyi, likieru, sliwowicy, rozolisu i t. p., po 21 K 60 hal., czyli od jednego litra po 21⁶⁰/₁₀₀ hal.

2) Od jednego hektolitra piwa po 3 K 72 hal.

3) Od jednego hektolitra miodu, wiśniaku, maliniaku, dereniaku i innych przetworów owocowych alkohol zawierających po 16 K.

Art. II.

Okręg poborowy stanowi gmina Wadowice.

Art. III.

Ta opłata ciąży tylko na konsumeyi miejscowej w obrębie gminy, nie można nią obciążać produkcyi, ani obrotu handlowego.

Art. IV.

Od opłaty tej ma być wolna wódka w tych wszystkich wypadkach, w których po myśli §. 6. ces. rozp. z 17. lipca 1899 Dz. p. p. Nr. 120 część II. wolna jest od państwowej opłaty konsumeyjnej.

Art. V.

Bliższe postanowienia co do sposobu poboru tych opłat wyda w drodze administracyjnej c. k. Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

Art. VI.

Z dniem wejścia w życie niniejszej ustawy ustaje prawo poboru powyższych opłat na podstawie dawnych przepisów i uprawnień.

Art. VII.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda, Izba przystępuje więc do rozprawy szczegółowej.

Sprawozdawca wnosi przyjęcie tej ustawy en bloc.

Izba uchwala przyjęcie powyższej ustawy en bloc, poczem w oddzielnem głosowaniu uchwala cały projekt ustawy en bloc.

Uchwaliwszy następnie na wniosek sprawozdawcy przystąpić do trzeciego czytania, uchwala Izba powyższy projekt ustawy w trzeciem czytaniu bez czytania.

Następuje:

Rozprawa szczegółowa nad sprawozdaniem komisji drogowej z czynności departamentu IV. Wydziału krajowego w sprawach drogowych za czas od 1 listopada 1906 do 31. marca 1908, oraz o wnioskach i petycyach w przedmiocie ukrajowienia dróg i o petycyach w sprawie zasiłków na drogi.

Izba przystępuje do rozprawy szczegółowej i uchwala oddzielnie i bez rozprawy następujące wnioski komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego z czynności departamentu IV. w sprawach drogowych za czas od 1. lipca 1906 do 31. marca 1908 roku.

II. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby na najbliższej sesji sejmowej przedłożył projekt ukrajowienia znacznej

sieci dróg powiatowych lub gminnych I-szej klasy.

III. Sejm uznaje potrzebę wydatnego podwyższenia dotacji z funduszków krajowych na zasiłki przeznaczone po myśli §§. 15 i 20. u. d. na utrzymanie dróg powiatowych i gminnych.

IV. Sejm uznaje potrzebę wstawienia do budżetu na r. 1909 znacznej subwencji na naprawę dróg powiatowych i gminnych, zniszczonych lub uszkodzonych z powodu klęski elementarnej.

V. Sejm wzywa c. k. Rząd, aby wydatną pomocą finansową przyczynił się do akeyi podjętej przez kraj celem naprawy dróg zniszczonych lub uszkodzonych przez tegoroczną klęskę elementarną.

VI. Wnioski posłów i petycje w przedmiocie ukrajowienia dróg przekazuje się Wydziałowi krajowemu do zbadania i załatwienia przy układzie projektu nowej sieci dróg krajowych.

VII. Petycje Reprezentacji powiatowych i gmin w sprawie zasiłku na naprawę dróg przez klęskę elementarną zniszczonych lub popsutych przekazuje się Wydziałowi krajowemu do zbadania i załatwienia przy rozdziale zasiłków na ten cel przeznaczonych.

Powyższemi rezolucjami załatwione są wnioski o ukrajowienie dróg: posła Kurowca i tow. (L. s. 795) o ukrajowienie drogi z Kałusza przez Kopałki, Dolbę wojniłowską do Żurawna, posła Hanczakowskiego i tow. (L. s. 798) drogi gminnej I. klasy prowadzącej przez Borynię, Komarniki, Mochnate do granicy powiatu stryjskiego, posła Tracza i tow. (L. s. 989) dróg: Różniów Kossów-Żabie-Woroхта, Kuty-Hryniawa-Jawornik-Żabie-Heze, i Pistyn-Mekityńce, Ispas, posła Kurowca i tow. (L. s. 1444) drogi powiatowej I. klasy Kałusz-Jasień

Petycje o ukrajowienie dróg: Wydziału powiatowego w Rudkach (L. s. 504),

o ukrajowienie drogi pow. Komarno-Gródek. Wydziału powiatowego w Rawie ruskiej (L. s. 1412) drogi pow. Niemirów-Rawa-Uhnów-Belz i drogi gminnej I kl. Hruszów-Niemirów-Magierów-Dobrosin, Wydziału pow. w Gródku (L. s. 1512) drogi pow. Gródek-Komarno, Wydziału powiatowego w Złoczowie (L. s. 1631) drogi z Krasnego do Glinian i ze Złoczowa do Ożydowa, Wydziałów powiatowych w Wadowicach i Myślenicach (L. s. 1607 i 2100) drogi gminnej I. klasy Biertowice-Zembrzyce, Wydziału pow. w Mielcu (L. s. 1895) dróg powiatowych Mielec-Radomyśl i Radomyśl-Lisia góra, oraz dróg gminnych I. klasy Majdan-Bugaj-Otałęż-Szczucin, Dąbrowa-Radgoszcz-Radomyśl-Przeclaw-Kolbuszowa, Wydziału pow. w Tarnowie (L. S. 1923) dróg Tarnów-Tuchów-Gromnik i Zakliczyn-Wojnicz-Bogumiłowice-Radłów-Wierzchosławice, Wydziału pow. w Dąbrowie (L. s. 1973) dróg Żabno-Ujście jezuckie-Otfinów-Borusowa, Dąbrowa-Mędrzechów i Szczucin-Hubenice, Wydziału pow. w Lisku (L. s. 5386) dróg: Ustrzyki-Lutowiska i Lutowiska-Cisna i Zwierzchności gminnej w Zaczernin (L. s. 738) drogi Rzeszów-Kolbuszowa, Repr. pow. w Cieszanowie (L. s. 849) drogi z Chołopiawa przez Dobrostan, Mosty, rawa, Cieszanów do Sieniawy i z Sieniawy do stacji kolei Przeworsk-Rudnik, właścicieli will miejscowości klimatycznych Jaremeze-Mikuliczyn-Tatarów - Woroхта-Woronienka (L. s. 162).

Petycje o zasiłki na drogi Wydziałów powiatowych w Grybowie (l. 169), w Dolinie (l. 319 i 505), w Cieszanowie (l. 848, 849, i 2007), w Rawie ruskiej (l. 1413), w Mielcu (l. 1896), w Tarnowie (l. 1924, w Wieliczce (l. 1972), w Śniatynie (l. 2002) i w Przemyślu (l. 2102), w Myślenicach (l. 2194), oraz Zwierzchności gminnych: Wzdów (L. s. 2249), Wrzawy (L. s. 567) Trzebawisko (L. 946), Nowawieś zaczerska (L. s. 949), Harta (L. s. 1221), Wulka pod lasem (L. s. 1333), Łukawica (L. s. 1334), Ostrusza (L. s. 1335), Dukla (L. s. 1428), Ulanica (L. s. 1513), Wołódz (L. s. 1514),

Łubno (L. s. 1515), Hłudno (L. s. 1516), Przedmieście dynowskie (L. s. 1517), Jasionica (L. s. 1518), Wola jasionicka (L. s. 1519), Husne wyższe i okoliczne (L. S. 1714), Balica i okoliczne (L. s. 1731), Boczęta (L. s. 1974), Grabówka (L. s. 2000), Golcowa (L. s. 2001), Domaradz (L. s. 2047), Bartkówka (L. s. 2055), Nozdrzec (L. s. 2056), Krzemienna (L. S. 2057), Krzywe (L. S. 2058), Jabłonka (L. S. 2059), Dydnia (L. S. 2060), Pawłokoma (L. S. 2061), Handzlówka (L. S. 2172), Witryłów (L. S. 2281), Temeszów (L. S. 2282), Wzdów (L. S. 2249) i Harta.

Marszałek odczytuje następującą rezolucję p. Korola:

Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby opracował i przedłożył o ile możliwości na najbliższej sesji projekt budowy nowych dróg krajowych z szczególnem uwzględnieniem powiatów o stałej sile podatkowej, jak również plan i porządek budowy nowych dróg powiatowych i gminnych I klasy.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca i oznajmia, że jego zdaniem należałoby opuścić w tej rezolucji słowa: „o ile możliwości na najbliższej sesji“.

Przemawia p. Korol i oznajmia, że godzi się na opuszczenie w jego rezolucji słów: „o ile możliwości na najbliższej sesji“.

Izba uchwała powyższą rezolucję p. Korola z opuszczeniem w niej słów: „o ile możliwości na najbliższej sesji“.

Marszałek odczytuje następującą rezolucję p. Dolińskiego:

Poleca się komisji drogowej, aby zbadała, czy nie należałoby 30 miast objętych §. 25 ustawy drogowej z 10. grudnia 1907 Nr. 155 Dz. u. kr. uwolnić od dalszych świadczeń na rzecz dróg powiatowych i gminnych ponad ustawowy 18 proc. dodatek do podatków bezpośrednich i aby

ewentualnie odpowiedni wniosek na bieżącej sesji Sejmowi przedłożyła.

Przemawia p. Korol.

Przemawia p. Maryewski.

Przemawia p. Jabłoński.

Izba uchwała zamknięcie rozprawy nad tą rezolucją na wniosek sekretarza p. St. H. hr. Badeniego.

Marszałek udziela głosu zapisanemu do głosu p. Merunowiczowi.

Przemawia zapisany do głosu p. Merunowicz

Przemawia sprawozdawca p. Urbański.

Izba uchwała powyższą rezolucję p. Dolińskiego.

Marszałek odczytuje rezolucję p. T. Starucha tej treści:

Wysoki Sejm wzywa Wydział krajowy aby celem przyspieszenia koniecznych robót na drogach gminnych upoważnił Rady powiatowe do udzielania zaliczek gminnym zarządom drogowym, względnie do zezwalania na bezzwłoczne naprawy dróg za przedłożeniem rachunku koniecznych wydatków.

Marszałek otwiera rozprawę nad tą rezolucją.

Przemawia p. T. Staruch.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca.

Izba odrzuca tę rezolucję p. Starucha.

Następuje:

Sprawozdanie komisji gospodarstwa krajowego w przedmiocie sprawozdania Wydziału krajowego o udzielaniu pożyczek bezprocentowych na osuszanie i drenowanie gruntów.

Sprawozdawca p. Skwarko, uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujące wnioski komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego z dnia 19. maja 1908 do L. W. 41.936/1908 o udzieleniu pożyczek bezprocentowych na osuszanie i drenowanie gruntów.

2. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby tenże zorganizował systematyczną kontrolę robót drenarskich, wykonywanych przy pomocy pożyczek bezprocentowych, przez doświadczonych inżynierów.

Tem sprawozdaniem załatwioną została petycja Komitetu c. k. Towarzystwa rolniczego krakowskiego, wniesiona do Sejmu dnia 17. września 1908 do Ls. 565/310.

Marszałek otwiera rozprawę ogólną.

Przemawia p. Stojalowski.

Przemawia członek Wydziału kraj. p. Pilat.

Przemawia p. Kiweluk.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca.

Izba przystępuje więc do rozprawy szczegółowej i uchwała oddzielnie oraz bez rozprawy wnioski 1 i 2 komisji, które p. sprawozdawca odczytuje.

Następuje:

Sprawozdanie komisji prawniczej w przedmiocie wniosku posła Merunowicza oraz petycji Wydziału Rady powiatowej we Lwowie w sprawie ustanowienia c. k. Sądu powiatowego w Jaryczowie nowym.

Sprawozdawca p. A. Brunicki, uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujący wniosek komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wniosek posła Merunowicza oraz petycję Wydziału Rady pow. we Lwowie w sprawie utworzenia c. k. Sądu pow. w Jaryczowie nowym odstępuje się Wydziałowi kraj. do zbadania i przedłożenia wniosku na najbliższej sesji.

Tem samym zostaje załatwiona petycja ludności okolicy Jaryczowa, (z dnia 15/9. 1908 L s. 101/7).

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Sprawozdanie komisji prawniczej o petycji gminy Trzebownisko Ls. 1434 w sprawie wydzielenia jej z okręgu c. k. Sądu powiatowego i urzędu podatkowego w Głogowie, a przydzielenia do okręgu c. k. Sądu pow. i urzędu podatkowego w Rzeszowie.

Sprawozdawca p. A. Brunicki odczytuje sprawozdanie komisji, zakończone następującym wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Petycję gminy Trzebownisko L s. 1434/08 odstępuje się Wydziałowi krajowemu do zbadania i postawienia wniosku.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek komisji.

Następuje:

Sprawozdanie komisji prawniczej w sprawie wniosku posła Adolfa Brunickiego i tow. o funduszach sierocych, tudzież w sprawie petycji „Rady opiekuńczej“ w Krakowie o budowę krajowych zakładów sierocych i o zmianę ustaw co do kosztów utrzymania i wychowania dzieci.

Sprawozdawca p. Wrześniowski, uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujące wnioski komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1) Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby już w r. 1909 przedłożył Radzie państwa projekt ustawy, mocą której kasy sierocze zbiorowe przekazywałyby krajom na cele wychowania dzieci bez opieki, zaniedbanych i na zaniechanie narażonych całkowitą sumę nadwyżek z obrotu, jakie wypadną z końcem r. 1910 i lat następnych, zatrzymując tylko odpowiednią rezerwę.

2) Sejm poleca Wydziałowi krajowemu ażeby niezwłocznie wziął pod rozwagę sprawę utworzenia przynajmniej dwóch krajowych zakładów sierocych i w tym celu obmyślił odpowiednie źródła finansowe, z którychby koszta założenia i utrzymania takich zakładów mogły być pokryte — i na najbliższej sesji przedłożył Sejmowi sprawozdanie.

3) Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby jak najrychlej uregulował w drodze ustawowej wychowawczą opiekę nad sierotami i zaniedbanymi dziećmi na koszt publiczny.

Marszałek otwiera rozprawę ogólną.

Przemawia p. Stojalowski i stawia następujące rezolucje:

1. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu ażeby wziął pod bezzwłoczną rozwagę zakładanie powiatowych schronisk sierocych i w tym celu porozumiał się z Wydziałami powiatowymi i z nimi wspólnie obmyślił środki finansowe z którychby koszta założenia i utrzymania takich zakładów mogły być pokryte.

2. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby przedłożył projekt ustawy krajowej, mającej na celu wychowawczą opiekę nad sierotami i opuszczonymi dziećmi.

Sejm odstępuje Wydziałowi krajowemu petycję Tow. gniazd rodzinnych do możliwego uwzględnienia co do udzielenia temu Tow. pożyczki w wysokości 40.000 K pod warunkiem zupełnego tej pożyczki zabezpieczenia.

Przemawia p. Matyewski.

Przemawia p. T. Staruch.

Przemawia p. A. Brunicki.

Izba uchwała zamknięcie rozprawy ogólnej na wniosek p. Urbańskiego.

Marszałek oznajmia, że do głosu zapisani są pp. Kiweluk i Stojalowski.

Przemawia zapisany do głosu p. Kiweluk.

Przemawia zapisany do głosu p. Stojalowski.

Przemawia p. T. Staruch dla sprostowania faktów.

Przemawia sprawozdawca p. Wrześniowski.

Izba przystępuje do rozprawy szczegółowej i uchwała oddzielnie i bez rozprawy wnioski 1--3 komisji, które p. sprawozdawca odczytuje.

Marszałek odczytuje następującą pierwszą rezolucję p. Stojalowskiego:

1. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby wziął pod bezzwłoczną rozwagę zakładanie powiatowych schronisk sierocych i w tym celu porozumiał się z Wydziałami powiatowymi i z nimi wspólnie obmyślił środki finansowe z którychby koszta założenia i utrzymania takich zakładów mogły być pokryte.

Izba uchwała bez rozprawy tę rezolucję p. Stojalowskiego.

Marszałek czyta następującą drugą rezolucję p. Stojalowskiego:

2. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu aby przedłożył projekt ustawy krajowej, mającej na celu wychowawczą opiekę nad sierotami i opuszczonymi dziećmi.

Izba bez rozprawy odrzuca tę rezolucję p. Stojalowskiego.

Marszałek odczytuje następującą trzecią rezolucję p. Stojalowskiego.

3 Sejm odstępuje Wydziałowi krajowemu petycję Tow. gniazd rodzinnych do możliwego uwzględnienia co do udzielenia temu

Tow pożyczki w wysokości 40.000 K, pod warunkami zupełnego tej pożyczki zabezpieczenia.

Marszałek otwiera rozprawę nad tą rezolucją.

Przemawia p. Stojałowski i oznajmia, że zmienia tę rezolucję o tyle, że godzi się, aby tę rezolucję odesłać Wydziałowi krajowemu do zbadania i możliwego uwzględnienia.

Izba uchwała wniosek p. Stojałowskiego, aby tę jego rezolucję odesłać do Wydziału krajowego do zbadania i możliwego uwzględnienia.

Następuje:

Sprawozdanie komisji prawniczej w przedmiocie petycji gminy Wulka mazowiecka o wydzielenie tejże gminy z okręgu c. k. Sądu powiatowego w Uhnowie i przydzielenie do okręgu c. k. Sądu powiatowego w Rawie ruskiej.

P. Maiss w zastępstwie p. Hanczowskiego odczytuje sprawozdanie komisji, zakończone następującym wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, by w sprawie petycji gminy Wulka mazowiecka L. s. 764 zasięgnął opinii władz autonomicznych i rządowych i by dotyczące sprawozdanie Sejmowi przedłożył.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek komisji.

Następuje:

Sprawozdanie komisji gminnej o sprawozdaniu Wydziału krajowego w przedmiocie petycji gminy miasta Tarnowa co do urządzenia wodociągu.

Sprawozdawca p. Sare, uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujący wniosek komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić załączony projekt ustawy:

U s t a w a

z dnia o obowiązku właścicieli domów w gminie miasta Tarnowa połączenia swych domów z miejskim wodociągiem, tudzież o zezwoleniu tej gminie na pobór gminnego podatku od czynszów najmu, oraz opłat gminnych na urządzenie, utrzymanie i rozszerzenie wodociągu miejskiego.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

§. 1.

Każdy właściciel domu położonego w obrębie gminy miasta Tarnowa obowiązany jest po otwarciu miejskiego wodociągu w dotyczącej ulicy lub dotyczącym placu połączyć swój dom z wodociągiem miejskim (§. 2.).

Połączenie to ma nastąpić podług przepisów osobnego regulaminu technicznego (§. 13.) i wykonane być może tylko przez osoby posiadające do tego uzdolnienie w myśl przepisów ustawy przemysłowej.

§. 2.

Połączenie domów z miejskim wodociągiem ma nastąpić najpóźniej do dwóch lat po otwarciu wodociągu w odnośnej ulicy lub placu.

Jeżeli właściciel nie wykona tego połączenia w powyższym terminie, może gmina miasta Tarnowa wykonać je na jego koszt i stratę.

Domy, które powstaną dopiero po zaprowadzeniu wodociągu, mają być z nim połączone przed wydaniem zezwolenia na ich zamieszkanie lub użytkowanie.

§. 3.

Właściciel domu ponosi koszt połączenia z miejskim wodociągiem od kata-

urządzenia wewnątrz realności. Koszta doprowadzenia wody do wspomnianej granicy ponosi gmina.

§. 4.

Gdyby koszta urządzenia wodociągowego wewnątrz domu były w stosunku do jego wartości za wysokie, może Rada miejska wyjątkowo zwolnić właściciela od obowiązku w §. 1. określonego, jeżeli dostateczne zaopatrzenie domu w zdrową wodę jest zapewnione, a okoliczność ta została urzędownie stwierdzoną.

Koloniom robotniczym, dalej właścicielom domów o charakterze wiejskim lub prowizorycznym może Rada miejska zezwolić na urządzenie ich kosztem wspólnych studzien wodociągowych, zamiast łączenia poszczególnych domów z wodociągiem miejskim.

Udzielenie zwolnienia w myśl obydwu powyższych ustępów może nastąpić tylko w razie przychylnego wniosku Magistratu na posiedzeniu Rady miejskiej przy komplecie przynajmniej 27 radnych i większością $\frac{3}{4}$ głosów.

Przeciwko odmownej uchwale Rady miejskiej nie przysługuje prawo wnoszenia rekursu.

Z ustaniem powodu zwolnienia od wykonania domowego urządzenia wodociągowego zwolnienie to traci moc obowiązującą.

§. 5.

Na pokrycie kosztów urządzenia, rozszerzenia i utworzenia wodociągu miejskiego przysługuje gminie miasta Tarnowa prawo pobierania przez lat pięćdziesiąt siedm, licząc od dnia oddania wodociągu do użytku publicznego (§. 9.), podatku gminnego aż do wysokości pięciu procentów (5%) zeznanego i przez władze sprawdzonego czynszu najmu lub wartości czynszowej budynków położonych przy wodociągu w obrębie gminy.

Zwolnienie od połączenia domu z wodociągiem miejskim (§. 4.) nie uwalnia od niszczenia podatku wodociągowego.

§. 6.

Za używanie wody:

a) do celów gospodarstwa domowego, t. j. do picia, gotowania, prania, czyszczenia, kąpieli itp., powyżej 50 litrów na głowę i dobę,

b) na cele przemysłowe, jak do fabryk, zajazdów, hoteli, łazienek, kawiarni, dla zakładów dorożkarskich, do pojenia koni poociągowych w przedsiębiorstwach, przemysłowych itp.

c) na cele zbytkowe, jak do ogrodów, wodotrysków, do pojenia koni pojazdowych i zbytkowych itp., wreszcie

d) za użycie wody w budynkach nie podlegających podatkowi domowo-czynszowemu, jak n. p. w budynkach rządowych, krajowych, dworcach kolejowych itp., może gmina miasta Tarnowa pobierać opłaty według wydać się mającej taryfy.

§. 7.

W granicach zakreślonych §. 5. i po uwzględnieniu dochodu z opłat (§. 6.) ma Rada miejska ustanawiać corocznie wysokość gminnego podatku wodociągowego.

§. 8.

Podatek gminny (§. 5.) i opłaty za używanie wody (§. 6.) ponosić mają mieszkańcy, względnie używający wody.

Za podatek gminny (§. 5.) i opłatę za wodę użytą w gospodarstwie domowym ponad przepisaną ilość 50 litrów na głowę mieszkańca i dobę (§. 6. a) odpowiadają gminie bezpośrednio właściciele realności z prawem regresu do najmujących mieszkania.

Opłaty za używanie wody na cele wymienione w §. 6. b), c), d) ściągane będą wprost od tych, na których żądanie lub

stralnej granicy swej realności i koszta zgłoszenie zakład wodociągowy miejski wody lub urządzeń wodociagowych dostarcza.

§. 9.

Dzień, od którego pobór podatku wodociagowego się rozpoczyna (§. 5.), poda Magistrat osobnem obwieszczeniem do publicznej wiadomości.

§. 10.

Do czasu, pokąd mieszkańcy nie będą mogli korzystać z miejskich wodociągów z powodu niewykonania urządzeń domowych, obowiązek płacenia podatku wodociagowego ciąży wyłącznie na właścicielach realności.

§. 11.

Podatek gminny (§. 5.) i opłaty (§. 6.) ściągane będą w obrębie miasta Tarnowa podług przepisów istniejących dla ściągania podatków rządowych.

§. 12.

Odpisanie rządowego podatku domowoczynszowego wskutek opróżnienia mieszkania pociąga za sobą odpisanie podatku gminnego.

§. 13.

Regulamin techniczny (§. 1.), taryfę opłat (§. 6.), sposób uiszczania podatku gminnego i opłat (§. 8.) i wogóle wszelkie rozporządzenia wykonawcze do niniejszej ustawy uchwali Rada miejska.

Uchwała ta wymaga do swej ważności zatwierdzenia Wydziału krajowego w porozumieniu z c. k. Namiestnictwem.

W taki sam sposób może nastąpić zmiana regulaminu, taryfy lub wogóle rozporządzenia wykonawczego.

§. 14.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

§. 15.

Wykonanie niniejszej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

Marszałek twiera rozprawę ogólną.

Przemawia p. Górski.

Przemawia p. Stojalowski.

Przemawia p. Maiss.

Przemawia p. Maryewski.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca.

Izba przystępuje do rozprawy szczegółowej.

P. Maiss wnosi przyjęcie tej ustawy en bloc.

Izba uchwała przyjęcie powyższej ustawy en bloc, poczem w oddzielnem głosowaniu uchwała cały projekt ustawy en bloc.

Uchwaliwszy następnie na wniosek sprawozdawcy przystąpić do trzeciego czytania, uchwała Izba powyższy projekt ustawy w trzeciem czytaniu bez czytania.

Następuje :

Sprawozdanie komisji drogowej o petycji mieszkańców gminy Kuty stare o uwolnienie od myta mostowego w Zabłotowie.

Sprawozdawca p. Doliński odczytuje sprawozdanie komisji, zakończone następującym wnioskiem :

Wysoki Sejm raczy uchwalić :

Sejm odstępuje niniejszą petycję Wydziałowi krajowemu do zbadania i sprawozdania, ewentualnie stosownego zarządzenia w własnym zakresie działania.

Izba uchwała bez rozprawy powyższy wniosek komisji.

P. T. Staruch żąda skonstatowania kompletu w Izbie.

Marszałek oznajmia, że przerwie posiedzenie na 5 minut, a następnie je otwoczy i skoustatuje komplet.

P. T. Staruch cofa żądanie skonstatowania kompletu.

Następuje:

Sprawozdanie komisji drogowej z petycji Stowarzyszenia fiaków w Stanisławowie o zwolnienie od opłaty kopytkowego.

Sprawozdawca p. Sala odczytuje sprawozdanie komisji, zakończone następującym wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Nad petycją L. s 1171 Stowarzyszenia fiaków w Stanisławowie Sejm przechodzi do porządku dziennego.

Izba uchwała bez rozprawy powyższy wniosek komisji.

Następuje:

Sprawozdanie komisji drogowej w sprawie petycji gminy Dawidkowie powiat Czortków o zniesienie, ewentualnie przeniesienie rogatki na gościńcu Skała - Czortków.

Sprawozdawca p. Obertyński odczytuje sprawozdanie komisji, zakończone następującym wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Prośbę Dawidkowiec o przeniesienie rogatki Nr. 155 na drodze Skała-Czortków lub o uwolnienie gminy tej od myta, przesyła się Wydziałowi krajowemu do zbadania ewentualnie do częściowego uwzględnienia.

Izba uchwała bez rozprawy powyższy wniosek komisji.

Następuje:

Sprawozdanie komisji drogowej w sprawie petycji gminy Wola dalsza w powiecie łańcuckim.

P. Jampolski w zastępstwie sprawozdawcy p. Lewakowskiego odczytuje sprawozdanie komisji, zakończone następującym wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm odsyła petycję do Wydziału krajowego celem bliższego zbadania i możliwego uwzględnienia.

Izba uchwała bez rozprawy powyższy wniosek komisji.

Następuje:

Sprawozdanie komisji drogowej o petycji gmin Medynia głogowska, Medynia łańcucka i Pogwizdów o budowę drogi od gminy Czarnej do Nienadówki powiatu łańcuckiego.

Sprawozdawca p. Jampolski odczytuje sprawozdanie komisji, zakończone następującym wnioskiem.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Petycję wyżej wymienionych gmin, odstępuje się Wydziałowi krajowemu do zbadania i załatwienia w porozumieniu z Wydziałem powiatowym w Łańcucie.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek komisji.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. p. Skołyśzewskiego, Ptaka i tow. w sprawie uregulowania granic między powiatami krakowskim i wielickim.

Przemawia p. Skołyśzewski uzasadniając swój wniosek, a pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do komisji administracyjnej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Skołyśzewskiego i tow. w sprawie uregulowania emigracji zarobkowej i osadniczej.

Przemawia p. Skolyszewski uzasadniając swój wniosek, a pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do komisji dla reform agrarnych.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Myjaka i tow. w sprawie przyspieszenia regulacji potoku „Czarna woda“ w powiecie Nowy Sącz.

Przemawia p. Myjak uzasadniając swój wniosek, a pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do komisji gospodarstwa krajowego.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Marszałek, oznajmia, że dwa następujące punkty porządku, a mianowicie:

Pierwsze czytanie wniosku p. Kozłowskiego i tow. w sprawie obostrzenia ustawy przeciwko lichwie.

Pierwsze czytanie wniosku p. Lewickiego i tow. w sprawie zmiany niektórych postanowień ustawy gminnej i ordynacji wyborczej gminnej z 12. sierpnia 1866 Dz. n. kr. Nr. 19.

usuwa z porządku dziennego z powodu nieobecności wnioskodawców.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Adolfa Brunickiego i tow. o zmianę § 57. ustawy polowej z 17. lipca 1876 Nr. 28. Dz. u. kr.

Przemawia p. Adolf Brunicki uzasadniając swój wniosek, a pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do komisji prawniczej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Sodomory i tow. w sprawie budowy normalnotorowej kolei z Podhajec do stacji Dubowce, na szlaku Stanisławów-Lwów.

P. Sodomora oznajmia, że cofa ten wniosek.

P. Kiweluk oznajmia, że podtrzymuje wniosek ten p. Sodomory i wnosi na odesłanie tego wniosku do komisji kolejowej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Witosa i tow. w sprawie objęcia na fundusz krajowy kosztów leczenia i utrzymania ubogich, przynależnych do Galicji.

Przemawia p. Witos uzasadniając swój wniosek, a pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do komisji sanitarnej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Tymoteusza Starucha i tow. o ustanowienie w miasteczku Kozowa, powiatu brzeżańskiego, stacji ogierów rządowych.

Przemawia p. Tymoteusz Staruch uzasadniając swój wniosek, a pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do komisji gospodarstwa krajowego.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Marszałek oznajmia, że następny punkt porządku dziennego, a mianowicie:

Pierwsze czytanie wniosku p. Lewickiego i tow. o utworzenie gimnazjum z ruskim językiem wykładowym w Rohatynie

usuwa z porządku dziennego z powodu nieobecności wnioskodawcy.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Makucha i tow. w sprawie rozdziału powiatu buczackiego na dwa powiaty.

Przemawia p. Makuch uzasadniając swój wniosek, a pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do komisji administracyjnej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Szweda i tow. w sprawie znizenia kosztów przewozu kaimitu.

Przemawia p. Szwed, uzasadniając swój wniosek, a pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do komisji solnej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Szweda i tow. w sprawie ponoszenia przez c. k. Rząd $\frac{1}{3}$ części kosztów budowy i utrzymania szkół ludowych i płacy nauczycieli.

Przemawia p. Szwed, uzasadniając swój wniosek, a pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do komisji szkolnej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Marszałek oznajmia, że usuwa z porządku dziennego następujące punkty z powodu nieobecności wnioskodawców:

Pierwsze czytanie wniosku p. Schätzla i tow. o utworzenie seminarium nauczycielskiego w Brzeżanach.

Pierwsze czytanie wniosku p. Maryewskiego i tow. o obwałowanie Wilgi.

Pierwsze czytanie wniosku p. Myjaka i tow. o utworzenie sądu powiatowego w Łącku.

Pierwsze czytanie wniosku p. Myjaka i tow. o utworzenie drugiego starostwa w obrębie dotychczasowego powiatu politycznego nowosądeckiego, z siedzibą w Łącku.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Battaglii i tow. z projektem ustawy o języku urzędowym władz państwowych.

P. Tertil przemawia w zastępstwie p. Battaglii i pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do komisji administracyjnej.

Izba uchwała powyższy wniosek bez rozprawy.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Antoniego Starucha i tow. w sprawie ustanowienia w Baligródzie stacyi ogierów rządowych.

Przemawia p. A. Staruch, uzasadniając swój wniosek, a pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do komisji gospodarstwa krajowego.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Skarbka i tow. z projektem statutu krajowego Zakładu ubezpieczenia bydła.

P. Tertil przemawia w zastępstwie p. Skarbka i pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do komisji reform agrarnych.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Antoniego Starucha i tow. o utworzenie c. k. starostwa w Baligródzie.

Przemawia p. A. Staruch, uzasadniając swój wniosek, a pod względem formal-

nym wnosi na odesłanie tego wniosku do komisji administracyjnej

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Marszałek oznajmia, że ma zamiar zamknąć posiedzenie, przedtem jednak na życzenie J.E. ks. Arcybiskupa Bilczewskiego oznajmia, że jutro 18. października 1908 o godzinie 10. rano odbędzie się w katedrze nabożeństwo uroczyste z powodu 50 letniego jubileuszu kapłaństwa J. Św. Piusa X., wieczorem zaś uroczysta akademii w sali Filharmonii i wyraża nadzieję, że posłowie obecni będą na nabożeństwie i akademii.

Marszałek wzywa sekretarzy do odczytania złożonych wniosków i interpelacji.

Sekretarz p. p. Urbański, a następnie Skwarko odczytuje zgłoszone wnioski i interpelacje, które opiewają:

W n i o s e k.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm wzywa c. k. rząd, ażeby przystąpił bezzwłocznie do reorganizacji c. k. straży policyjnej w miastach galicyjskich (Lwów, Kraków, Przemyśl) przez zastąpienie c. k. straży wojskowej strażą policyjną cywilną, a to analogicznie do urządzenia cywilnej straży policyjnej przeprowadzonego już przez państwo we Wiedniu, Pradze i innych miastach monarchii.

Wnioskodawca
Leo.

Battaglia, Adam, Rutowski, Bandrowski, Rittel, Landau, Jabłoński, Loewenstein, Sare, Federowicz, Kolischer, Tertil, Schätzel, Maiss, Rayski, Skarbek, Kleski, Sala, Maryewski, Jahl, Doliński, Stapiński, Marszałkiewicz, Myjak, Wasung, Bojko, Witos.

W n i o s e k

posła Bisa i tow. w celu uzyskania odpowiednich funduszy na budowę drogi

Stany, Maziarnia, Sójkowa w powiecie niskim.

Wysoki Sejmie!

Droga prowadząca od Stanów do Stójkowej w przecięciu 5-ciu kilometrów jest tak zniszczona z powodu długotrwałych deszczów tegorocznych, że uniemożliwiła dojazd do gruntów do dróg krajowych, z jednej strony do drogi krajowej Nisko-Rzeszów, z drugiej strony do drogi krajowej Rozwadów-Majdan-Kolbuszowa. Uniemożliwiła również dojazd do lasów, z których wywożą różne materiały drzewne do spławnej rzeki Sanu i do tartaków, z powodu zabagnionej drogi tracą zarobki, które w tym roku z powodu klęsk elementarnych są konieczną potrzebą, utrudnione mają dojazdy na targi do miast handlowych, z jednej strony do Majdanu, Kolbuszowej, Rozwadowa, z drugiej strony do Sokołowa i Rzeszowa, a nawet gmina Maziarnia i Budy utrudniony mają dostęp do kościoła parafialnego w Stanach.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, by w porozumieniu z Wydziałem powiatowym w Nisku już z wiosną roku 1909 przystąpił do budowy drogi Stany-Maziarnia-Sójkowa przy użyciu odpowiedniej kwoty z funduszy krajowych równających się $\frac{3}{4}$ kosztów budowy.

Wnioskodawca:
Bis.

Bojko, Bernadzikowski, Cipser, Stefczyk, Wasung, Szwed, Myjak, Krężel, Słóyszewski, Janpolski, Witos, Cieluch, Styła, Ptak

W n i o s e k

posła Michała Myroniuka-Zajaczuka i tow. w sprawie najrychlejszego przystąpienia do ukończenia robót regulacyjnych na rzece Prut na przestrzeni od mostu kołomyjskiego do wsi Siemaszkowce i ustanowienia urzędu regulacji dla tejże części rzeki.

Zważywszy, że w powiecie kołomyjskim w gminach: Kołomyja, Oskrześnińce,

Kornicz, Pererów, Załucze, Makiewce, Zamulińce i Siemakowce — rzeka Prut najgorzej grunta rujnuje i budynki gospodarcze zabiera,

zważywszy, że zwłoka w przystąpieniu do regulacji tej rzeki w podanych gminach może przynieść nieobliczalne szkody, bo zabierze dziesiątki morgów giuntu wraz z budynkami, tak jak już wdarła się w miejsca najgęściej zabudowane, wskutek czego grozi mieszkańcom straszna katastrofa w niedalekiej przyszłości —

podpisani wnoszą:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, aby bezzwłocznie przystąpił do zabezpieczenia brzegów w wyżej wspomnianych gminach i w tym celu ustanowił osobny urząd regulacyjny rzeki Prutu.

Wnioskodawca:

Michał Myroniuk-Zajuczuk.

Hanczakowski, Dudykiewicz, Tracz, Senyk, Oleśnicki, Kurowiec, Krynicki, Krysowaty, Korol, Kołpaczkiewicz, Kleski, T. Staruch, Lewicki, Sandulak, Kiweluk, Makuch, A. Staruch.

I n t e r p e l a c y a

Jana Kiweluka i tow. do c. k. Rządu w sprawie bezcharakternego i dla naszego społeczeństwa bardzo szkodliwego postępowania nauczyciela szkół ludowych Ledera w Krzyweńkiem powiatu husiatyńskiego i inspektora szkolnego Wojnarowskiego.

Dziennik „Diło“ z dnia 15. października b. r. l. 232 podał następujący fakt:

W ręce redakcyi popadł przypadkowo prywatny list pisany przez kierownika szkoły w Krzyweńkiem Ledera do Stanisława Srokowskiego, profesora nauczycielskiego seminarjum w Tarnopolu. List ten jest następującej treści: „Wielmożny Panie Profesorze! Ośmielam się prosić Wielmożnego Pana Profesora o łaskawe względy dla ucznia Grzegorza Ostapowicza, który

ma obecnie zdawać egzamin wstępny na kurs. Chłopak bardzo rozsądny, spokojny i wychowany nie we wielkiej ruszczyźnie, a przytem biedny. Natomiast ma się zgłosić niejaki Mikołaj Szmata z zamiarem złożenia egzaminu wstępnego na I. rok, gdyż r. ub. na kurs nie zdał, a że pochodzi z rodziny tak hajdamackiej, a w dodatku hajdamaka uczył go i wpajał weń zasady antypolskie, przeto jako szkodliwego w przyszłości należałoby nie dopuścić. Na rok I. zdaje dlatego, ponieważ gdy na I. rok nie zda, to na kurs musi być przyjęty. A że to jest „nasz“, przeto będą użyte możliwe sposoby, by tego przepuścić. Ja jako Polak patriota piszę ten list w tym celu, by zapobiedz na przyszłość. Z należnym szacunkiem i t. d.“ Następuje taie „Post scriptum: „W tutejszej wsi zakazują rodzice dzieciom swym uczyć się polskiego języka, zas w miasteczku Probużna otwierają pryw. ruskie gimnazjum, aby mieć jak najwięcej inteligencyi ruskiej. A my co robimy? Zduje się, że pozwolenie na to dostaną Konicznie namby należało otworzyć polskie gimnazjum w Husiatynie prywatnie, aby zapobiedz złemu. Zdaniem mojem jest zwołać zjazd nauczycieli Polaków do Husiatyna i przedsięwziąć środki zaradcze. Nie uczyć żadnego Rusina za najdroższy pieniądze, tylko Polaków choćby za pół darmo i do szkół posyłać.“

Indywidualum to jest kierownikiem szkoły z ruskim językiem wykładowym we wsi Kryweńkie, a więc we wsi ruskiej i już z naprowadzonego widocznem jest, jak taki subjekt może dbać o oświatę naszego ludu.

A do tego osobnik ten, prosty złodziej, bo u kupca Mendla Brücknera w Husiatynie ukradł łaskę za 5 kor. i kamizelkę, co stwierdzą: Meudel Brückner w Husiatynie i Koman z Husiatyna. Przy grze „ferbla“ w szkole z Kiryłem Motyką z Krzyweńkiem i żandarmem z Szydłowic ukradł Motyee 5 kor. Sprzeniewierzył pieniądze szkolne, przeznaczone na prenumeratę czasopism, a następnie żądał od poczmistrza

Karpińskiego, by mu dał jaki bądź receptis, by tenże mógł go załączyć do rachunków, a gdy poczmistrz odmówił, wziął on receptis od nauczyciela Szacha, gdzie on posyłał pieniądze na „Diło“, wymazał adres „Diło“, a napisał „Szkoła“.

Pieniądze 25 kor., przeznaczone na opał dla młodszego nauczyciela, wziął dla siebie, a nauczycielowi dawał opał dla szkoły przeznaczony, więc nie dziwota, że w zimie 1906/7 nie opalał szkoły, szkolne drzewo schował w swojej spiżarni i na strychu, a Radzie szkolnej okręgowej donosił, że Rada miejscowa nie dba o szkołę i przewodniczący tej Rady Iwan Czerwonik otrzymał nagana.

Do tego ten oświeciciel zapija się i w takim stanie w obecności Eugeninsa Hołubowicza postrzelił w twarz poczmistrza Karpińskiego i tylko fakt, że był mały kaliber rewolweru, uratował temu życie.

Szkoła dla tego nauczyciela, to tylko środek do życia, więc i traktuje ją tak. bo skoro trafiają się mu jacy goście, opuszcza szkołę, a dzieci szkolne, osobliwie 4 stopnia, używa do robót w polu i sam inspektor Wojnarowski stwierdził, jak dzieci szkolne wozily raz paszę nauczycielowi i inspektor w szkole na 4-ym stopniu zastał tylko kilkoro dzieci.

Wszystkie naprowadzone fakta prócz już powołanych ludzi stwierdzą: Iwan Szach nauczyciel w Orszkowie, Wasyl Motyka, Kiriło Motyka, Iwan Szmata i wiele innych gospodarzy z Krzyweńskiego. Wspomniany na wstępie list w oryginale znajduje się w rękach profesora Brykowicza w Tarnopolu.

Wiadome były naprowadzone fakta byłemu inspektowi szkolnemu Wojnarowskiemu, a stwierdzone zostały także przed c. k. Sądem powiatowym w Husiatynie, gdzie Stanisław Leder chciał oczyścić swój honor.

Mniemamy, że dość naprowadzono dla uzasadnienia zapytania:

Czy wiadomo Wysokiemu c. k. Rządowi. względnie Radzie szkolnej krajowej to nizezemne i człowieka niegodne postępowanie nauczyciela Stanisława Ledera w Krzyweńkiem pow. Husiatyn?

Czy skłonnym jest Wysoki c. k. Rząd przeprowadzić w naprowadzonych sprawach surowe śledztwo, ukarać winnego, a przede wszystkim zabrać go z Krzyweńskiego, gm. ruskiej, by nie demoralizował i nie niszczył jej materyalnie i moralnie?

Czy pociągnie Wysoki c. k. Rząd do odpowiedzialności byłego inspektora w Husiatynie Wojnarowskiego za to, że on mimo tego, że o sprawach Stanisława Ledera wiedział, takowe taił i nie robił z nich urzędowego użytku?

Interpelant:
Iwan Kiweluk.

Dr. Kost Lewicki, A. Staruch, Sodomora, Sandulak, T. Staruch, Kurowiec, Oleśnicki, Winniczuk, Dumka, Makuch, Skwarko, Kołpaczkiwicz, Korol, Kryswaty, Senyk, Hanczakowski, Myroniuk-Zajaczuk.

I n t e r p e l a c y a

do Wysokiego c. k. Rządu w sprawie wzbraniania władz urzędować w ruskim języku gminie Szwejków podhajeckiego powiatu.

Dnia 6. kwietnia 1907 r. uchwaliła Rada gminna w Szwejkowie zaprowadzić u siebie ruski język wykładowy i przeprowadziła w czyn tę uchwałę. Wydział powiatowy w Podhajeckach, dowiedziawszy się o tem, wysłał do Szwejkowa swego lustratora p. Zubra, który wobec sekretarza gminnego p. Kosteka wydarł z księgi uchwał odnośnie uchwałę, skutkiem czego obecnie władze wzbraniają urzędowi gminnemu w Szwejkowie urzędować po rusku.

Wobec tego zapytują podpisani:

1. Czy Wysoki c. k. Rząd zbada sprawę i pociągnie winnych do odpowiedzialności?

2. Co zamierza uczynić Rząd, aby na przyszłość podobne nadużycia nie powtórzyły się?

Interpelant:
M. Sodomora.

Kurowiec, A. Staruch, T. Staruch, Sandulak, Winniczuk, Korol, Myroniuk-Zajaczuk, Makuch, Krysowaty, Dudykiewicz, Senyk, Krynicki, Kiweluk, Dumka, Lewicki.

I n t e r p e l a c y a

do c. k. Rządu posła Kornela Senyka i tow. w sprawie przeprowadzenia rozprawy konkurencyjnej na budowę nowej cerkwi w Hnilezu przez c. k. Starostwo w Podhajcach.

Jeszcze 3. października 1903 wysłał komitet parafialny w Hnilezu, powiat Podhajec, do c. k. Starostwa plan i kosztorys na budowę. Już przy rozpisaniu rozprawy konkurencyjnej robiło c. k. Starostwo różnego rodzaju trudności i przeciągało sprawę tak, że gr. kat. urząd parafialny w Hnilezu — wyczekawszy cierpliwie i wypełniwszy wszelkie formalności wymagane przez c. k. Starostwo, nie odrazu, jeno stopniowo — zmuszony był w roku 1906, t. j. po upływie 3 lat — urgować przez Przewielebny Konsystorz biskupi w Stanisławowie, no i to bezskutecznie. Gr. kat. urząd parafialny w Hnilezu udał się przeto pismem z dnia 16. stycznia 1907 l. 4 przez Przewielebny Ordynaryat biskupi w Stanisławowie do Wys. c. k. Prezydium Namiestnictwa we Lwowie z urgensem — i następstwa tego były takie, że c. k. Starostwo uwiadomiło Komitet parafialny, że przysłany plan i kosztorys na budowę cerkwi gdzieś zaginął i dlatego nie można przeprowadzić rozprawy konkurencyjnej.

Komitet parafialny polecił przeto kosztem 400 kor. wygotować nowy plan i kosztorys w mniemaniu, że rozprawa konkurencyjna będzie ostatecznie przeprowadzona.

Nowy plan i kosztorys został doręczony c. k. Starostwu 1. lipca 1907, jednak

rozprawa konkurencyjna znówu nie została rozpisana.

Dnia 18. września 1907 do l. 77 wysłał urząd parafialny za pośrednictwem Przew. Ordynaryatu w Stanisławowie pismo do Wys. c. k. Prezydium Namiestnictwa we Lwowie z przedstawieniem przebiegu całej tej sprawy, prosząc o łaskawe zarządzenie rozpisania rozprawy konkurencyjnej. Po pewnym czasie dowiedział się komitet parafialny, że już i stary plan i kosztorys jeszcze z 3. października 1903 w Starostwie został odnaleziony tak, że jest już teraz 2 plany i 2 kosztorysy — jednak rozprawa konkurencyjna do dziś nie rozpisana. Prócz tego są nieporządki z funkcjonowaniem i niedbalstwem nowowybranego komitetu parafialnego, który się ukonstytuował 15. czerwca 1908, jednak przewodniczący komitetu Mikołaj Teleszczuk postępuje sobie nielegalnie i o budynki parafialne, które grożą zawaleniem się — nie się troszczy, a c. k. Starostwo w Podhajcach mimo przedstawienia gr. kat. urzędu parafialnego w Hnilezu z dnia 28. września, 1908 l. 50 i w tej sprawie niczego nie zarządziło.

Wobec wyżej naprowadzonego faktu zapytują podpisani:

1. Kto zwróci komitetowi parafialnemu niepotrzebny wydatek 400 koron za nowy drugi plan i kosztorys na budowę cerkwi w Hnilezu?

2. Co zamierza uczynić Wysoki c. k. Rząd, by tego rodzaju anomalie z rozpisaniem rozpraw konkurencyjnych więcej się nie powtarzały?

Interpelant:
ks. Korneli Senyk.

Oleśnicki, Kiweluk, Dudykiewicz, Korol, Kurowiec, Krysowaty, Sodomora, T. Staruch, M.-Zajaczuk, Tracz, Hanczakowski, Kołpaczkiewicz, Winniczuk, Dr. Kost Lewicki, Sandulak.

I n t e r p e l a c y a

posła Dra Kostia Lewickiego i tow. do Wydziału krajowego w sprawie budowy

mostu t. zw. „tatarskiego“ w Glinianach powiatu przemysłańskiego.

Dnia 9. maja 1908 zbadał inżynier Rady powiatowej w Przemyslanach p. Zamorski, że most murowany „tatarskim“ zwany, od niepamiętnych czasów zbudowany na drodze gminnej II. klasy w Glinianach, grozi zawaleniem, tak, że komunikacya musi być przerwana, aby nie narażać ludzi na niebezpieczeństwo zdrowia i życia. Wskutek niezgodnych poglądów co do charakteru drogi, na której znajduje się ten staroświecki most, pomiędzy gminą m. Glinian a Wydziałem Rady powiatowej w Przemyslanach dotychczas jeszcze nie zdecydowana budowa tego mostu i przez to narażeni są mieszkańcy gmin Bałuczyna, Hniłowa, Ruszłowa, Krasnego, Firlejówki, Olszanicy, Bortkowa, Kniaża, Poczczan, Stronibab, Ucieszkowa, Przegnojowa, Krzywice, Nowosiółek, Metulina, Jachtorowa, Słowity, Uniowa, Łahodowa, Pogorzelec, Zamościa, Żeniowa, Pełtwi, Zadwórza, Połonic, Kurowie i t. d. przez czas powyżej pół roku na niedogodności przerwania komunikacyi. Z osobną gminą m. Glinian uważa sporną drogę, jako drogę gminną II. klasy, a Wydział Rady powiatowej naraża tę drogę jako ulicę m. Glinian i dlatego oparła się sprawa o decyzję tego sporu w Wydziale krajowym, który mimo iż sprawa nagląca i niecierpiąca zwłoki, jej merytorycznie nie załatwił, skutkiem czego znowu odwleczce się budowę mostu na nieograniczony czas.

Gdy jednak budowa tego mostu jest nieodzowną i dla utrzymania ciągłości komunikacyi na trzech traktach drogowych, przeto zapytuje Dr. Kost Lewicki i towarzysze :

Z jakich powodów Wydział krajowy nie rozstrzygnął kwestyi dotyczącej charakteru drogi, na której zbudowano most t. zw. „tatarski“ w Glinianach ; od czego zawisła jest sprawa ; z jakich funduszków ma być ten most zbudowany i czy skłonny jest Wydział krajowy dla naglącej budowy, przyspieszyć budowę wspomnianego mostu ?

Interpelant :

Dr. Kost Lewicki.

Makuch, Oleśnicki, Skwarko, Kiweluk, Sodomora, Dumka, T. Staruch, A. Staruch, Kurowiec Sandulak, Korol, M.-Zajaczuk, Krysowaty, Kółpaczekiewicz, Senyk.

Marszałek oznajmia, że odczytane wnioski umieści na porządku dziennym jednego z najbliższych posiedzeń, interpelacye zaś odstąpi p. Komisarzowi rządowemu względnie Wydziałowi krajowemu.

Marszałek zamyka posiedzenie, naznaczając następne na dzień 19. października 1908 godzinę 10 przed południem i odczytuje porządek dzienny następnego posiedzenia.

Koniec posiedzenia godzina 3 minut 25 po południu.

Marszałek krajowy:

Stanisław Badeni, w. r.

Sekretarze:

Stanisław Henryk Badeni, w. r.

Zacharyasz Skwarko, w. r.

